

כז באייר תשפ"ג, 18.5.2023

גיליון מס' 842

פרשת במדבר

שתי חירויות – פסח ושבועות

מאת הר' מיכל נגן, ראש מכינת צהלי ורוני

לקבלת דף פרשת שבוע ב**ווצאפ** (קבוצה שקטה) – לחצו/י **כאן**

שני החגים הקשורים בעבודות אהבה זה לזה, הם חג הפסח וחג השבועות. וימי הספירה הולכים וכלים, ועינינו תלויות וממתינות להשתלמות גאולת מצריים במתן התורה. וכמו שנאמר (אבות פרק ו' מ"ב) "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה", יודעים אנו כי חירותו של עם ישראל איננה שלמה בלעדי התורה.

הרב מישאל דהאן אומר כך:

כאשר נתבונן במהותם של שני החגים הללו, נמצא שחג הפסח הנו בחינת חירות הגוף, שבו הוציאנו יתברך מבית עבדים, וחג שבועות הנו בחינת חירות הנפש, שבו נתן לנו יתברך התורה המרסנת האדם לבל ימשך אחרי תאוות גשמיות ובהמיות, ודעות כוזבות ומסולפות, שרק על ידי לימוד התורה משתחרר האדם מהן. ...וכן ידוע שעיקר כל פעולה, היא התכלית היוצאת ממנה שהיא המטרה הסופית, וכי הפעולה עצמה אינה אלא אמצעי להשיג אותה מטרה, לפי זה מבואר שעיקר התכלית של יציאת מצרים שהיא חירות הגוף, היא קבלת התורה בחג השבועות שהיא חירות הנפש, וכי יציאת מצרים רק אמצעי להשגת התכלית והמטרה הסופית.

שתי חרויות יש כאן, אומר הרב דהאן, האחת - חירות הגוף ביציאת מצרים, היינו שחרור פוליטי, היסטורי ולאומי מעבדות. והשנייה - חירות הרוח במתן תורה, שחרור האדם מכבלי התאוה, ושחרור הנשמה לעבוד את ה'.

הראשון הוא מרכבה לשני.

כל עוד אנחנו עבדים, איננו עושים רצוננו אנו, אך גם כאשר השתחררנו משעבוד מצרים איננו חופשיים באמת, עד שלא קיבלנו על עצמנו עול מצוות וחדוות לימודה של תורה.

הרב דהאן, שהיה רבה של באר שבע ב 50 שנות קיומה הראשונות, מסביר לחבריו ותלמידיו, בוני הארץ ומקימיה, כי המשימה הציונית לא תושלם בחומר בלבד, אלא זקוקה היא לשאוף כל הזמן להשלמת קומת החומר, בקומה של רוח יהודית ותורנית.

לעומתו אבקש להביא רעיון שמשרטט הרב מלמד בספרו פניני הלכה, שם הוא מסביר כי ברכות הנהנין אין כוונתן להכניע את הגוף ולהתמקד ברוח, אלא כל כוונתן היא מפגש בין גוף לרוח.

וכך הוא מסביר:

בתוך מרוץ החיים פזורים רגעים מיוחדים שהברכות באו להאיר עבורנו: מזון המיטב עם הגוף, הנאה המיטיבה עם הנפש, התרוממות רוח מאיתני הטבע או רגע מיוחד בזמן של שמחה.

כשאנחנו לוקחים כל אלו כמובן מאליו, עלולים החיים לשקוע באפרוריות משעממת. הברכה היא תמרור שמוצב בנקודת המפגש, מאיר אותה עבורנו, לשים לב שהחיים הם מה שקורה עכשיו. תשומת הלב למציאות והכנסת הקדושה אליה היא לטענתו של הרב מלמד, מפגש עם א-לוהים, עם ריבון העולם, שהוא מקורם של החיים כולם.

בחג השבועות יש לכך התייחסות ברורה, בזרקור ששמה התורה על מהות של חג זה כחג הביכורים: כשאנחנו נזכרים שהיבול שלנו, פרי עמלנו, הוא מתנה מבורא עולם עבורנו, אנחנו מפנימים גם כי החיים כולם הם מתנה. הזדמנות. ברכה.

החירות השלמה איננה מושגת שלב אחר שלב: קודם הגוף ואחר כך הרוח, אלא היא מושגת מתוך איזון והדדיות בין הגוף לבין הרוח כאשר שניהם מעצימים זה את זה.

הרבנית מיכל נגן, ראש צהלי – מכינות קדם צבאיות ומדרשה לצעירות דתיות.

מובילה הינוכית ויזמית קידום נשים דתיות בצה"ל ובתי מדרש לנשים. פעילה חברתית במאבק להכרה והחלמה מפגיעה מינית. רעיה ואם לשבעה.

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש להירשם בקישור: <https://forms.gle/bzbZhmBafTeQLY3k6>
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il